DRŽAVNI ZBOR
P R E J E T O 15.7.2019, 020-07/19-0886/3, 104-01/19-0002/3

Potek veljavnosti: 13.09.2023 Podpisnik: Jernej Pikalo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00
F: 01 400 53 21

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Šubičeva 4
1000 LJUBLJANA

g. Dejan Židan
PREDSEDNIK

Številka: 001-90/2019/3
Datum: 9. 7. 2019

ZADEVA: **Odgovor na pisno poslansko vprašanje**
ZVEZA: vaš dopis št. 020-07/19-886/2 z dne 13. 6. 2019

Spoštovani!

V prilogi pošiljamo odgovor na pisno poslansko vprašanje, ki ga je na ministra za izobraževanje, znanost in šport naslovil poslanec Državnega zbora Tomaž Lisec v zvezi s sistemom vajeništva.

S spoštovanjem,

dr. Jernej Pikalo
MINISTER

Vročiti:

- Naslovniku – gp@dz-rs.si – po elektronski pošti;

Odgovor ministra za izobraževanje, znanost in šport na pisno poslansko vprašanje Tomaža Lisca

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, Tomaž Lisec, je na ministra za izobraževanje, znanost in šport, dr. Jerneja Pikala naslovil vprašanje v zvezi s sistemom vajeništva.

Ministrstvo odgovarja:

1. EVALVACIJA DOSEDANJEGA SISTEMA VAJENIŠTVA OD NOVEGA ZAKONA DALJE (ŠTEVILO SODELUJOČIH, FINANČNI VIDIK)?

Število vajencev od začetka izvajanja Zakona o vajeništvu ne narašča glede na pričakovanja sodelujočih deležnikov, ki so pristojni za uvajanje in izvajanje vajeništva. Podatki o številu vajencev se lahko med šolskim letom tudi malenkostno spreminjajo zaradi možnih prehodov iz vajeniške oblike izvajanja izobraževalnega programa v šolsko obliko in obratno. Izobraževalni programi srednjega poklicnega izobraževanja, ki se v šolskem letu 2018/2019 izvajajo v vajeniški obliki, so naslednji: slikopleskar/črkoslikar, oblikovalec kovin/orodjar, strojni mehanik, mizar, gastronomske in hotelske storitve, kamnosek, papirničar in steklar. V 1. letniku je v vseh programih skupaj vpisanih 126 vajencev in v 2. letniku v vseh programih skupaj 58 vajencev. Torej 184 vajencev skupno v šolskem letu 2018/2019.

V okviru specifičnega cilja 10.2.1 Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike 2014-2020 (OP 2014-2020) ministrstvo sofinancira **spodbude delodajalcem** za zagotavljanje učnih mest za vajence, dijake in študente višjega strokovnega izobraževanja. Skupna vrednost celotnega programa se je spreminjala in trenutno znaša **29.131.866,02 EUR** (izvedbeni načrt Službe vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (INOP-9.0), z dne 12. 4. 2019. Za šolski leti 2015/2016 in 2016/2017 je Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije delodajalcem s tremi javnimi razpisi že razdelil **7.685.688,06 EUR**, preostalih **21.446.177,96 EUR** pa je namenjenih za obdobje od 2018 do 2022.

Ministrstvo je sprejelo Metodologijo za določitev višine standardnega stroška na enoto za izvedbo programa Povezava sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja s potrebami trga dela 2018-2022, št. 5442-245/2017/6 z dne 8. 6. 2018, s katero je v okviru izvajanja vajeništva določen standardni strošek delodajalca za stroške mentorja **vajencu** v višini 2.412,00 EUR, ki ga bo prejel delodajalec kot spodbudo za sofinanciranje stroškov mentorja v 56 tedenskem praktičnem izobraževanju z delom, z namenom spodbujanja delodajalcev k vključevanju v proces vajeništva.

Do danes sta bila objavljena 2 javna razpisa za krepitev sodelovanja delodajalcev in socialnih partnerjev s srednjimi poklicnimi in višjimi strokovnimi šolami v izobraževalnem procesu, in sicer:

1. v šolskem oziroma študijskem letu 2017/2018 v vrednosti 6.210.128,00 EUR (Ur. list 59/2018 z dne 7.9.2018, sprememba Ur. list 65/2018 z dne 5.10.2018): razpisne pogoje je izpolnjevalo 2.228 delodajalcev, ustrezno je bilo prijavljenih 3.265 oseb (od tega 51 vajencev, 2276 dijakov srednjega poklicnega izobraževanja in 938 študentov višjih strokovnih šol). Izplačano je bilo **2.819.897,35** EUR, od tega 2.686.430,36 EUR delodajalcem in šolam za dijake srednjega poklicnega izobraževanja in študente višjega strokovnega izobraževanja, 123.011,99 EUR je bilo izplačano delodajalcem za vajence in 10.455,00 EUR zbornicam.
2. v šolskem oziroma študijskem letu 2018/2019 v vrednosti 3.782.210,00 EUR (Ur. list 17/2019 z dne 22.3.2019. Javni razpis še ni zaključen.

Do vključno leta 2022 bomo vsako leto objavili še vsaj en javni razpis, s katerim bomo delodajalcem še naprej sofinancirali stroške, ki jih imajo s praktičnim usposabljanjem dijakov srednjega poklicnega izobraževanja in praktičnim izobraževanjem v višini 5 mio EUR letno.

Ministrstvo vsako leto z GZS in OPZS sklene pogodbo o financiranju izvajanja javnega pooblastila na področju vajeništva v vrednosti približno 30.000 EUR. Zbornici sodelujeta tudi pri izvajanju brezplačnega usposabljanja mentorjev za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom po izobraževalnih programih za pridobitev izobrazbe v letih 2016-2021, katerih naročnik oziroma izvajalec je prav tako ministrstvo (vrednost 1 mio EUR).

Ministrstvo je tudi naročnik projekta **Promocija 2016-2020**, ki ga izvaja Center RS za poklicno izobraževanje (1,8 mio EUR), v njegovem okviru pa potekajo tudi promocijske aktivnosti za spodbujanje tako vajeništva kot tudi poklicnega izobraževanja v celoti, tudi v izvedbeni pristojnosti zbornic. Izpostavljamo le nekatere:

- obiski bodočih dijakov in njihovih staršev v podjetjih v sodelovanju z GZS (leto 2018 in 2019; GZS 57.377,04 EUR + DDV) in obrtniške delavnice v sodelovanju z OZS (leto 2018 in 2019: OZS 65.573,77 EUR + DDV)
- potujoča razstava spoznaj poklic prihodnosti, s katero se v obliki šolskih razstav promovira poklice prihodnosti (GZS 30.327,87 EUR)
- promocija na sejmu Informativa
- celostna promocija obrtniških poklicev na sejmu obrti in podjetništva MOS v Celju (preko obiskov bodočih dijakov na obrtnem sejmu) (leto 2018 in 2019: OZS 59.016,39 EUR +DDV).

2. KATERI SO KLJUČNI PROBLEMI DOSEDANJEGA IZVAJANJA SISTEMA VAJENIŠTVA?

Center RS za poklicno izobraževanje je konec leta 2018 pripravil že prvo evalvacijsko poročilo o poskusnem izvajanju vajeništva, ki ga je obravnaval Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje. Iz poročila izhaja nekaj bistvenih ugotovitev, in sicer da je uspeh vajeništva v

veliki meri odvisen od krepitve medsebojnega zaupanja med vsemi deležniki, zlasti med tistimi, ki kreirajo politiko na področju vajeništva. Ključno za uspeh vajeništva in ostalih oblik praktičnega izobraževanja je sodelovanje med vsemi deležniki in jasna vloga posameznega akterja, predvsem pa soodgovornost gospodarstva. Ugotovljeno je tudi, da pobuda za vključitev vajencev v vajeniško obliko izobraževanja prihaja v večji meri s strani šol, manj s strani zbornic in delodajalcev. Problem je tudi glede reprezentativnosti zbornic oziroma njihove razdrobljenosti in avtonomnosti, zaradi česar ni jasnega predstavnika gospodarstva. Ključni akterji pri razvoju vajeništva bi morala biti podjetja in zbornice in ne šole oziroma Center RS za poklicno izobraževanje.

Stališča, predloge in ugotovitve bo podala tudi Komisija za spremljanje izvajanja vajeništva, ki jo imenuje minister, pristojen za izobraževanje, na podlagi zakona o vajeništvu. Zadevna komisija je še v postopku konstituiranja.

3. SE PRIPRAVLJAJO SPREMEMBE ZAKONA O VAJENIŠTVU, PA TUDI ZAKONA O POKLICNEM IN STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU, KI BODO DALE ODGOVORE NA ODPRTA VPRAŠANJA?

Spremembe v zakonodaji, ki bi se nanašale na predhodno omenjeno evalvacijsko poročilo in bi vplivale na hitrejše in učinkovitejše uvajanje vajeništva, še niso pripravljene in zaenkrat niso predvidene. Dejanske okoliščine in vsebina interesa na strani vseh deležnikov, od katerih je odvisen razvoj vajeništva, so nujen pogoj za pripravo zakonskih sprememb, pri čemer se kaže, da zgolj finančna motivacija delodajalcev ni zagotovilo za povečanje števila vajencev v obdobju poskusnega izvajanja vajeništva, ki je znatno sofinancirano kot je pojasnjeno v odgovoru na vaše prvo vprašanje.